

Wat we van Sjloomo leren over onze ziel. – Ines

In **1 Koningen 3** lezen we dat G-d aan Sjloomo een wijs en verstandig hart gaf. Niemand is ooit zo wijs geweest als Sjloomo. Je zou dan denken dat iemand met zo veel wijsheid zich aan G-ds geboden zou houden, niet?

In **Deuteronomium 17** staat, dat een koning niet veel paarden en niet veel vrouwen mag hebben.

In het Hebreeuws is 'niet veel paarden hebben': **לֹא-יִרְכָּבֶהָ-לוֹ סוּסִים**

Shemot Rabba 6:1 –dat is een midrasj op Exodus- zegt: *“Op dat moment kwam de letter Jod van het woord jarbe (יִרְכָּבֶהָ) naar HaSjem en zei: Meester van het universum, hebt U niet gezegd dat niet één letter uit de Tora gewist zal worden? Zie, nu is Sjloomo opgestaan en heeft mij uitgewist. Vandaag heeft hij één letter uitgewist, morgen zal hij misschien een andere uitwissen totdat de hele Tora afgeschafft zal worden! De Heilige, gezegend is Hij, antwoordde: Sjloomo en duizenden als hem zullen voorbijgaan, maar niet één letter, noch de kleinste tittel zal uit de Tora worden gewist!”*

Tussen haakjes: We weten dat G-d Zelf een jod (י) uit de Tora 'wegnam'. Hij verplaatste die.

(Genesis 17:15 – Numeri 13:16) Van Sarai nam Hij de jod (zij werd Sara) en plaatste die bij Jozua (Hosjea werd Jehosjoea). Met andere woorden: *er mag niet één jod (jota) of één tittel van de Tora (Wet) voorbijgaan!* (Mattheüs 5:18)

De Wijzen leggen uit dat je zonder de jod het vers leest als: *lo rabè lo soesim*: als hij niet veel vrouwen/paarden heeft, zal zijn hart niet van G-d afdwalen; dat wil zeggen: als hij er wél veel heeft, zal zijn hart misschien of misschien niet afgeleid worden van G-d – het is geen zekerheid. Met de jod erbij is het een gebod; je mag niet vele paarden en vrouwen hebben. Daarom zegt het verhaal dat de jod bij G-d kwam.

In **1 Koningen 11** lezen we dat Sjloomo in zijn ouderdom G-ds gebod overtrad. Om het met de woorden van de midrasj te zeggen: Doordat hij de jod 'wegnam', zei hij als het ware: 'Ik kan wel vele paarden en vrouwen hebben; mijn hart zal niet van G-d afdwalen. Ik begrijp immers waarom het gebod gegeven werd, ik begrijp de reden erachter. Daarom hoef ik het niet letterlijk op te volgen.'

De Wijzen leiden uit **Spreuken 30:1** af dat Sjloomo dacht dat hij deze regel kon buigen omdat hij het perspectief van de Tora begreep.

In dat vers staat: *“De man spreekt tot lthiël, tot lthiël en Uchal.”* לְאִיתֵיָאֵל לְאִיתֵיָאֵל לְאִיתֵיָאֵל
betekent: G-d is met mij.

Hij dacht dat zijn hart niet zou afwijken van G-d en Zijn weg.

Op het einde van zijn leven erkent hij dat deze ogenschijnlijke wijze gedachte eigenlijk dwaasheid was. In **Prediker 2:12** zegt hij: *“Daarna richtte ik mijn aandacht op het bezien van wijsheid, ook van onverstand en dwaasheid. Immers, hoe zal de mens die na de koning komt, doen wat al gedaan is?”* Met andere woorden: Welk mens denkt dat hij in staat is om te twijfelen aan de geboden van de Koning der koningen, aan de woorden die vanuit Hem voortkomen?

Rabbi Yehudah Aryeh Leib Alter schreef in **Sefat Emet**: *“Elke daad die je doet, heeft een effect op je bron. Dat effect gaat steeds dieper (of hoger) tot op het punt dat je verstand de impact niet meer kan begrijpen.”*

De bron van een persoon is zoals de wortels van de boom. De sjoresj, de wortels, reiken omlaag en gaan veel dieper dan wat wij kunnen begrijpen.

Een mens is namelijk een stukje van G-d. De essentie, de ziel van iemand, is geworteld in de diepste plaatsen van het bestaan en buiten het bestaan (buiten tijd en ruimte).

Als wij iets doen, lijkt het misschien banaal, onbelangrijk, onbeduidend.

Maar dat is niet zo. We moeten weten wie we zijn. Onze gedachten, woorden en daden hebben een impact en effect op onze bron. En onze bron reikt tot een plaats dat ver buiten ons bewustzijn is. Mijn begrip van wie ik echt ben, is maar een fractie van wie ik echt ben.

Er staat verder: *“Dus, elke daad die je doet, heeft een effect op je bron; waar je verstand de impact niet meer kan begrijpen. Hoewel ik vele ideeën, verbeeldingen en verlangens heb, moet mijn wil, verstand en verlangen zich daarom op één lijn stellen met de wil van G-d.”* Wat bedoelt hij hiermee?

Wij weten alleen wat we doen op één vlak van ons bestaan, niet op de andere vlakken van ons bestaan. We moeten weten hoe krachtig onze daden zijn. Laat G-d dus bepalen wat we doen of niet. Laten we ons niet beperken door wat we wel of niet begrijpen. Ons verstand is uiteraard belangrijk en moeten we gebruiken.

Maar uiteindelijk moeten we in nederigheid ons verstand op één lijn brengen, connecteren, met G-ds wil.

De Sefat Emet gaat verder: *“Het pad van iemand, alle gebeurtenissen in iemands leven, werden door de hemelen al bepaald en staan al vast. Als dat zo is, is het niet logisch om bedenkingen te maken over G-ds plan. Sjloomo begreep dat zijn hart niet af zou dwalen van G-d omdat hij meerdere vrouwen trouwde. Hij was niet dom. Maar je daden hebben zo'n effect op je dat het jouw verstand te boven gaat. Mijn acties kunnen een verandering in de wortel, in de bron hebben, waar ik geen weet van heb.”*

Sjloomo had gelijk; hij wist met zijn verstand dat hij niet van G-d zou afdwalen, zelfs al had hij vele vrouwen. Maar hij was verkeerd omdat hij de diepte van een persoon niet begreep. Wat ik doe, heeft een effect op mij en de wereld om me heen dat mijn verstand te boven gaat.

Als G-d dus zegt: doe dit niet, dan doe je het niet. Je daden zijn immers niet alleen fysieke, uitwendige daden. Daden hebben een effect op je brein en op je ziel op zo'n manier dat verder gaat dan ons begrijpen. Onze daden kunnen dus dingen in onze psyche losmaken waar wij ons geen voorstelling van kunnen maken en die ons beïnvloeden. Dit is zowel waar op positief als op negatief vlak.

Dus als G-d zegt om iets te doen of niet te doen, dan is dit niet zomaar een technisch gebod. Hij is de ontwerper van de mens, van ons bestaan, en Hij begrijpt jou op elk niveau van ons bestaan.

Rabbi YY legt de midrasj verder uit: *“De jod is de kleinste letter en is de eerste letter van G-ds Naam, de Bron van alles. In Joodse literatuur wordt de jod ‘chochma’ genoemd, het belangrijkste punt van wijsheid; het ‘aha-moment’, het inzicht. De jod representeert de sjoresj, de wortel van iemand. Dus met Sjloomo’s daad werd de jod, de wortel, geaffecteerd. Natuurlijk heeft Sjloomo niet letterlijk een letter uit de Tora gewist. Hij overtrad een gebod van G-d.”*

Laten we leren van Sjloomo, niet alleen van zijn misstap met grote gevolgen, maar ook van zijn woorden in **Spreuken 3:7**: *“Wees niet wijs in je eigen ogen: vrees de HEERE en keer je af van het kwade.”*